

ήπειροι σκέψης που ελέγχουν και καθοδηγούν το πεπρωμένο. Αυτή η πνευματική γεωγραφία είναι εξίσου σημαντική με τη φυσική γεωγραφία. Οι εξουσιαστές αυτών των ηπείρων σκέψης εξουσιάζουν και τη χώρα μας. Αλλοιώνουν το είναι μας, εκτρέπουν προς όφελός τους τα ρεύματα, τα διαμορφώνουν όπως θέλουν, προξενούν κακοτυχίες και μας μετατρέπουν σε στείρους, ανίκανους συνεταιρισμούς εμπόρων και μεταπρατών. Ξέρουν πώς να περιπαίζουν τις ψυχές μας, να τις αποδυναμώνουν εντελώς, να τις συμμορφώνουν στις επιθυμίες τους, να παραλύουν κάθε αντίσταση. Γνωρίζουν τις δόσεις του δηλητηρίου, το αντιδοτο, καθώς και το πώς αντιδρά η ψυχή μας. Έβαλαν μπρος τη φαρμακοποιία της σαγήνευσης. Ξέρουν καλά πώς να μας αποκοιμίζουν, να μας ταιίζουν και να μας ποτίζουν τα φίλτρα που μας ναρκώνουν. Τα σύννεφα σκεπάζουν το γαλανό μας ουρανό. Η βροχή έρχεται και τίποτα δε μας προστατεύει. Δεχόμαστε με μακαριότητα τη βροχή αυτή που ονομάζουμε ευημερία, και δε γνωρίζουμε ότι είναι σπορά άλλων και ότι η ελευθερία με την οποία υποτίθεται ότι ζούμε είναι ουσιαστικά η ελευθερία δράσης για το χρήμα και την ύλη, δηλαδή η ελευθερία καταστροφής.

Κοιμόμαστε «ήσυχοι, ασυνείδητοι και ευτυχείς» μέχρις ότου ξυπνήσουμε απότομα μπροστά σε ένα άγνωστο τοπίο που λέγεται «ήττα» και το οποίο φυσικά δεν καταλαβαίνουμε. Είναι απλά η αληθινή μας ιστορία, η αόρατη ιστορία μας που αποκαλύπτεται τότε μπροστά μας. Μια κουρτίνα ανασηκώνεται για ένα δευτερόλεπτο, βρίσκουμε στη γραμμή της ιστορίας το ακριβές σημείο της πτώσης μας. Έπειτα ξαναπαίρνουμε το όπιό μας, γυρνάμε από την άλλη μεριά και βυθιζόμαστε πάλι σε λήθαργο.

Κώστας Γιαννακογιώργος

THE ATHENS PRIZE FOR LITERATURE

Με αφορμή τη νέα κατάσταση που δημιουργείται με τα πολυβιβλιοπωλεία και τις αλυσίδες τους, τους νέους αναγνώστες-καταναλωτές, τους συγγραφείς που απευθύνονται σε ένα διαμορφούμενο κοινό με άλλες απαιτήσεις και τα νέα δεδομένα και τη δυναμική στο χώρο της λογοτεχνίας και του βιβλίου, ίσως είναι η κατάλληλη ώρα για κάτι καινούργιο για την προβολή της ελληνικής λογοτεχνίας και του ελληνικού βιβλίου στο εξωτερικό και τη στροφή μέρους του διεθνούς λογοτεχνικού βλέμματος προς την Ελλάδα.

Ο θεσμός των ελληνικών κρατικών λογοτεχνικών βραβείων, που κλείνει εφέτος πενήντα χρόνια, ομολογείται από πολλές πλευρές ότι περνάει κρίση. Άλλοι λένε ότι είναι ένας κουρασμένος θεσμός που ζητά ανανέωση και ότι τα ίδια πρόσωπα εναλλάσσονται ως μέλη της επιτροπής που απονέμει τα βραβεία και άλλοι ισχυρίζονται ότι είναι επιτακτική η ανάγκη για κάτι νέο. Γεγονός παραμένει ότι ο θεσμός των κρατικών βραβείων, ένας θεσμός χρήσιμος και απαραίτητος, εξακολουθεί να αμφισβητείται και να προβληματίζει.

Στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης της λογοτεχνίας, ίσως θα ήταν χρήσιμος ένας νέος θεσμός που δε θα μιμείται κανέναν από τους υπάρχοντες, ελληνικούς ή της Εσπερίας. (Ας θυμηθούμε ότι και η πάλαι ποτέ Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, καθώς και το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου είναι απομιμήσεις και αντίγραφα αντίστοιχων γαλλικών θεσμών.) Ο νέος θεσμός, που θα μπορούσε να ονομάζεται The Athens Prize for Literature, θα κινείται μακράν της κρατικής τροχιάς και θα στραφεί προς τον ιδιωτικό τομέα, όπως εκδότες, βιομήχανοι, τράπεζες, ιδρύματα και επιχειρήσεις. Η επιτροπή που θα απονέμει τα βραβεία θα αποτελείται από πρόσωπα της λογοτεχνίας κυρίως και της κριτικής, καταξιωμένα και εγνωσμένου λογοτεχνικού

κύρους. Θα βραβευεί δε ετησίως δύο βιβλία υψηλής λογοτεχνίας –ένα ελληνικό και ένα ξένο μεταφρασμένο στα ελληνικά. Η δημοσιοποίηση των πρακτικών των συνεδριάσεων της επιτροπής θα είναι η εγγύηση της σωστής λειτουργίας του νέου θεσμού.

Υποψήφια για βράβευση θα είναι ελληνικά και ξένα έργα πεζογραφίας της χρονιάς. Ο εκάστοτε βραβευόμενος ξένος συγγραφέας θα έρχεται στην Ελλάδα για να παραλαμβάνει το βραβείο σε ειδική τελετή στην Πνύκα ή στο Μέγαρο Μουσικής ή στους Δελφούς ή στο Μουσείο Μπενάκη, μαζί με τον έλληνα συνάδελφό του. Θα ήταν ευχής έργο το βραβείο The Athens Prize for Literature να το απονέμει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ή ο υπουργός Πολιτισμού ή Τουρισμού ή ο δήμαρχος Αθηναίων, εξ ονόματος της κριτικής επιτροπής και με την φροντίδα εναλλασσόμενου χορηγού. Εικάζεται ότι, επιστρέφοντας στην πατρίδα του, ο ξένος συγγραφέας θα γίνεται η αφορμή να γίνεται γνωστό εκεί το The Athens Prize for Literature και το έργο του βραβευμένου έλληνα συγγραφέα, καθώς και να διευρύνεται στη χώρα του ο φιλελληνικός κύκλος. Με τα χρόνια ο θεσμός αυτός θα αποκτήσει την αναγνώριση και την οικουμενικότητα που (θα) του αρμόζει και θα παγιωθεί παγκοσμίως στον κόσμο της λογοτεχνίας και του βιβλίου, όπως το αμερικανικό National Book Circle Award, το βρετανικό Booker Prize ή άλλα ανάλογα βραβεία στη Γαλλία, την Ιταλία και αλλού.

Εκ φύσεως, το The Athens Prize for Literature θα είναι ένας εξωστρεφής θεσμός, δίχως κρατικές αγκυλώσεις και εξαρτήσεις από συντεχνιακά κέντρα. Υπεράνω ολιγωριών, παραγοντισμών και πιέσεων θα είναι μια υπόθεση της λογοτεχνίας και όχι του Υπουργείου Πολιτισμού, του ΕΚΕΒΙ, των πανεπιστημιακών και των φιλολόγων. Θα είναι ένα βραβείο που θα πρέπει να εξελιχθεί

και να αξιοποιηθεί έτσι ώστε να λάβει διεθνή αίγλη και απήχηση, με απώτερο στόχο να το αποζητούν όλοι οι καλοί συγγραφείς όπως, άλλωστε, αποζητούν άλλα ανάλογα διεθνή βραβεία. Θα είναι ένα ελληνικό/διεθνές βραβείο που το απονέμει η Ελλάδα. Θα είναι ένα βραβείο συμπληρωματικό των Κρατικών και όχι ανταγωνιστικό.

Άτομα για να στελεχώσουν την κριτική επιτροπή (ή επιτροπές) του βραβείου υπάρχουν, καλά βιβλία περισσεύουν και καλοί μάνατζερ και επικοινωνιολόγοι μπορούν να βρεθούν. Χρειάζονται μόνο μερικοί άνθρωποι και ένας οργανισμός με φαντασία και τόλμη για να δώσουν μια ώθηση στην καλή ελληνική λογοτεχνία, να τη βγάλουν από τα ελληνικά ράφια και να την κάνουν γνωστή, μέσω του νέου θεσμού βράβευσης, στον υπόλοιπο κόσμο – τουλάχιστον στην Ευρώπη.

Ντίνος Σιώτης

Minima

Με όλο το σεβασμό που έχω προς τον Τ.Σ. Έλιοτ, θα διαφωνήσω μαζί του ως προς το ποιος είναι ο πιο σκληρός μήνας. Ασφαλώς δεν είναι ο Απρίλιος, όπως μας λέει ο αμερικανός ποιητής, αλλά ο Μάρτης. Και να γιατί: στις 15 Μαρτίου 44 π.Χ. ο Βρούτος μαχαιρώνει τον Καίσαρα. Στις 11 Μαρτίου 1918 καταγράφεται στο Κάνσας το πρώτο θύμα της ισπανικής γρίπης. Ακολούθησαν, παγκοσμίως, 20 εκατομμύρια θύματα. Στις 11 Μαρτίου 1931 γεννιέται ο μεγιστάνας των μίντια και ιδιοκτήτης του Fox News Ρούπερτ Μέρντοχ. Στις 12 Μαρτίου 1938 η Γερμανία προσάπτει στα εδάφη της την Αυστρία. Στις 10 Μαρτίου 1957 γεννιέται ο αρχιτρομοκράτης Οσάμα Μπιν Λάντεν. Στις 16 Μαρτίου 1968 περισσότεροι από 500 άοπλοι Βιετναμέζοι σφαγιάζονται από αμερικανούς στρατιώτες στο Μάι Λάι. Στις 30 Μαρτίου